

DÖVİZLE SÖZLEŞME YASAĞI VE ÖDEMEDE SON DURUM

YMM TALHA APAK
25 ARALIK 2024

**İstanbul Yeminli
Mali Müşavirler Odası**

Chamber of Sworn-in Certified
Public Accountants of İstanbul

YASAL DÜZENLEMELER

- 19 Nisan 2022 tarihli ve 31814 sayılı Resmi Gazete'de Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2022-32/66) yayımlandı.

YASAL DÜZENLEMELER

- Döviz Cinsinden ve Döviz Endeksli Sözleşmeler” başlıklı 8 inci maddesinin 9 uncu fıkrasının sonuna **“Ancak sözleşme konusu ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi zorunludur.”** cümlesi eklenmiştir.
- Tebliğ maddesinin on beşinci fıkrasında yer alan **“kararlaştırılması”** ibaresi **“kararlaştırılması, ödenmesi ve kabul edilmesi”** şeklinde değiştirilmiştir.

YASAL DÜZENLEMELER

- 8/2/2024 tarihli ve 32474 Sayılı Resmi Gazete’de “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2024-32/69)” yayımlandı.

YASAL DÜZENLEMELER

- **9 uncu fıkra değiştirilerek, aşağıdaki hallerde ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yapılabilmesi mümkün hale getirilmiştir**
- **19/4/2022 tarihinden önce akdedilen menkul satış sözleşmelerinin ifası kapsamında(Tebliğ No: 2022-32/66)'in yürürlük tarihi öncesinde dolaşıma girmiş bulunan döviz cinsinden kıymetli evraklar kapsamındaki ödeme yükümlülükleri.**

YASAL DÜZENLEMELER

- **19/4/2022 tarihinden önce düzenlenmiş faturalar kapsamındaki ödeme yükümlülükleri.**
- **Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasında döviz cinsinden gerçekleştirilen kıymetli maden ve kıymetli taş alım satım işlemleri ile bu işlemlerin takası kapsamındaki ödeme yükümlülükleri.**

SON YASAL DÜZENLEMELER 2

- **Aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSS) veya Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ) üzerinden gerçekleştirilecek ihracatlar**
- **E-İhracat Konsorsiyumu statüsüne sahip şirketler üzerinden aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak gerçekleştirilecek ihracatlara yönelik menkul satış sözleşmeleri**

YASAL DÜZENLEMELER

- **Transit ve gümrük antrepo rejimleri ile geçici depolama ve serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların teslimine ilişkin akdedilen menkul satış sözleşmeleri**
- **Serbest bölgede faaliyet gösteren firmalar ile dış ticaret işlemleri kapsamında yapılan menkul satış sözleşmesine konu malların teslimine ilişkin ödeme yükümlülükleri.**

CEZAI MÜEYYİDESİ

- Buna göre, TL ödeme zorunluluğuna aykırı hareket ettiği tespit edilebilecek sözleşmenin her bir tarafı için ayrı ayrı olmak üzere;
- 2023 yılında işlenen fiiller nedeniyle yaklaşık 31.656 TL'den başlamak üzere 264.172 TL'ye kadar,
- 2024 yılında işlenecek fiiller nedeniyle de yaklaşık, 50.162 TL'den başlamak üzere 418.607 TL'ye kadar
- İdari para cezası uygulanabilecektir.
- Uygulanacak idarî para cezasına karar vermeye Cumhuriyet Savcısı yetkili olup, aykırılığın tekrürü durumunda ise belirtilen cezalar 2 kat olarak uygulanabilecektir.

Döviz veya dövize endeksli kararlaştırılmayacak sözleşmeler

Aşağıda yer alan konularda; Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri sözleşme bedelleri veya bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz;

- a) Konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış sözleşmeleri,
- b) Konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul kiralama sözleşmeleri,
- c) Taşıt kiralama ve satış sözleşmeleri,
- d) Yurt dışında ifa edilecekler ile gemi adamlarının taraf oldukları dışında kalan iş sözleşmeleri,
- e) İstisnalar arasında sayılanlar dışında danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmeleri,

f) Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir. Ancak, 13.09.2018 tarihinden önce düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş bulunan bu kapsamdaki kıymetli evraklar istisnadır.

Görüldüğü üzere; Tebliğle birçok konuya açıklık getirilmiş olup, gelinen noktada tartışma konusu olan iki önemli husus aşağıdaki gibi özetlenebilir.

g) Menkul mal olarak tanımlanan emtia ticaretiyle ilgili, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olup, ödeme yükümlülükleri Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi zorunludur.

e) Bu düzenleme uyarınca, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar ile gayrimenkul kira sözleşmeleri kapsamında verilen depozitolar ve sözleşmelerin ifası kapsamında dolaşıma girmiş kıymetli evraklar için yasak hükümleri uygulanmaz.

